

## Summary

The author of the article takes Latin as an international language of science and culture due to its educational and historical value. Tamara Vilchynska considers that Latin language should be a compulsory part of a classical education at the higher educational establishments.

**Key words:** *international language, communication, practical usage, international congress, heritage of the humanism, utterance.*

УДК 811.161.2:81'373.2

Войталюк А. А.

### ВІТОНІМІЯ ГУМОРЕСОК ПАВЛА ГЛАЗОВОГО (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ „СМІХОЛОГІЯ: КНИГА ДЛЯ ВСІХ, КОМУ ЛЮБИЙ СМІХ”)

Головна функція літературної онімії – працювати на художній текст, на художнє ціле, становлячи завдяки цьому його вагому частину. Вся сукупність власних назв у художньому тексті митця-Майстра слугує цьому текстові [див.: 2, с. 50], адже оніми відіграють значну роль у художній логіці будь-якого твору, виступаючи основою підтексту чи, принаймні, однією з його опор, одним із факторів, який його породжує [див.: 3, с. 5]. Підтвердити думки відомих вітчизняних ономастів можна на матеріалі різножанрових творів, однак особливо переконливо це дозволить зробити аналіз гумористичних творів, багатих на стилістично-виражальні можливості саме пропріальних одиниць.

За основу дослідження ми взяли літературну спадщину Павла Глазового, досить чималу, надзвичайно цікаву та багатогранну. Безпосередньо аналізуються власні назви живих істот (так звані **вітопоетоніми** [5, с. 226]), зафіксовані у збірці Павла Глазового „Сміхологія: книга для всіх, кому любий сміх”, де їх виявлено 459. Оскільки ономастикон творів П. Глазового ще не був об’єктом вагомих наукових студій, це якраз і зумовлює актуальність теми нашого дослідження.

Усі вітопоетоніми поділяються на чотири розряди – антропопоетоніми, зоопоетоніми, фітопоетоніми та міфопоетоніми, тобто власні назви зафіксованих у художньому мовленні людей, тварин, рослин та міфічних істот [див.: 5, с. 226].

Найбільш продуктивними в гуморесках П. Глазового є **антропопоетоніми** – імена, прізвища, імена по батькові, прізвиська людей [5, с. 226].

У своїй ономатворчості П. Глазовий вільний у виборі найменувань для позначення персонажів. Основною антропонімійною одиницею у

творах автора є **особові імена** (352 фіксації), які можна поділити на номінації реальних і вигаданих (чи гіпотетичних) носіїв.

Серед реальних поет використовує імена відомих давньогрецьких митців і філософів, таких як *Діоген*, *Езон*, *Софокл*, *Евріпід*, *Ксантіпа*, *Сократ*, що дозволяє йому проводити паралелі між їхніми величними постатями та звичайними героями, іноді надаючи їм кумедного вигляду і цим самим створюючи моменти комічного в гуморесках (*Тобі, може, до вподоби н'еси Евріпіда? – Соне Кузьма: – Відчепися! Подавай обідать* [1, с. 87]).

Більшу частину антропонімації становлять особові імена звичайних людей. За нашими спостереженнями, П. Глазовий тяжіє до офіційних форм особових імен, не завжди популярних у реальному іменнику, і найбільш часто використовує однокомпонентні пропріативи. Серед чоловічих імен це такі номінації, як *Гнат* – 12 вживань (*Вже міліція два штрафи Уліпила Гнату* [1, с. 208]), *Мартин* – 11 (*Нетерпляче жде Мартин, не діждеться свята* [1, с. 50]), *Іван* – 10 (*Леденці купив Іван ті, що у коробці* [1, с. 135]), *Пилип* – 9 (*Серед ночі по провулку шкандибав Пилип* [1, с. 57]), *Данило* – 8 (*Накрутив Данило номер, взявши трубку в руку* [1, с. 40]), *Филимон* – 6 (*Було гарно Филимону, коли випив самогону* [1, с. 206]), *Кіндрат* – 6 (*Йшов по вулиці Кіндрат* [1, с. 232]), *Федот* – 4 (*Сидять Федот з дружиною в театрі на плюші* [1, с. 185]), *Марко* – 4 (*Дали Марку десять років за одну рибину* [с. 213]), *Микита* – 4 (*Бо вклоняться не вміє інвалід Микита* [1, с. 144]), *Тарас* – 4 (*Задумав вивчить кандидат, як саме нас Тарас ягнят* [1, с. 227]), *Никодим* – 3 (*У суботу Никодим по подвір'ю ходить* [1, с. 204]), *Демид* – 3 (*У сусіда у Деміда в голові дзеленька* [1, с. 143]), *Максим* – 2 (*Чи не хахаль твій Максим?* [1, с. 105]), *Яким* – 3 (*Начальник гримнув на Якіма* [1, с. 134]), *Євген* – 2 (*Прочитав школяр Євген у серйозній книжці, що філософ Діоген жив колись у діжці* [1, с. 19]), *Матвій* – 2 (*А у п'яного Матвія в голові шизофренія* [1, с. 34]), *Хома* – 2 (*Керував Хома два роки складом дров'яним* [1, с. 201]), *Наум* – 2 (*В чім розписуюсь – Наум, твій слуга й покорний кум* [1, с. 182]), *Кирило* – 2 (*Став Кирило, як барило, залив жиром очі* [1, с. 169]), *Гаврило* – 2 (*Гаврило пісню написав* [1, с. 189]), *Семен* – 2 (*Розказує у пивничці Данило Семену* [1, с. 204]), а серед жіночих – *Ганна* – 2 (*Як ішов до Ганни в прийми кучерявий Гнат* [1, с. 79]), *Улита* – 2 (*Жили собі, поживали Улита й Микита* [1, с. 110]), *Федора* – 2 (*Рада була, радесенька бабуся Федора* [1, с. 120]), *Василина* – 2 (*Запитала рибакка тітка Василина* [1, с. 213]). Можна простежити, що повні форми імені автор переважно надає особам старшого віку, наповнюючи їх семантикою офіційності та поважності, інколи згрубілості. Гумористичний колорит створюється завдяки вдалому римуванню

антропонімів (наприклад, **Филимону** – самогону, **Матвія** – шизофренія, **Наум** – кум), однак усмішку може викликати і звичайне вживання імені у колоритній ситуації: (наприклад: **Гаврило** пісню написав, або: по провулку **шкандибав Пилип**).

Аналогічна ситуація і з антропоодинаціями, які П. Глазовий у своїх творах використовує лише один раз. Це чоловічі імена **Єгор** (– *Ти чого це, – каже Клим вусаню Єгору...* [1, с. 201]), **Тихон** (*А у Тихона – склероз* [1, с. 34]), **Денис** (*Ой посватав дід Денис молоду Оришку* [1, с. 71]), **Макар** (*Як прийшов Макар з роботи, надавив дзвінок* [1, с. 104]), **Мина** (– *Сни мені хороші сняться, – каже жінка Мині* [1, с. 86]), **Антип** (*Ходив Антип закоханий в гості до Лукерки* [1, с. 113]) та жіночі **Олена** (– *Гей, Олено!* [1, с. 14]), **Домаха** (*Прителюцилась до нього тітонька Домаха* [1, с. 114]), **Секлета** (*Якось випивши, Секлеті відкусив півуха* [1, с. 228]), **Марина** (*Узяв Сидір дружиною доярку Марину* [1, с. 47]). Сюди ж можна віднести імена з виразним клерикальним відтінком, такі як **Антоній** (але наявний **Антон**), **Оврам**, **Ферапонт**, **Мефодій**, **Мусій** (*Звернувся чемно покупець до продавця Мусія* [1, с. 149]; *Пішов до театру Мефодій послухать класичних мелодій* [1, с. 190]). Такі номінації автор надавав також переважно дорослим чоловікам і жінкам, а гумористичний відтінок появляється завдяки поєднанню пропріативів з іншими лексемами.

Досить часто фіксуються і неповні форми власних особових імен, причому вони в основному використовуються для найменування дітей (переважно чоловічої статі), наприклад: **Саша** – від **Олександр** (*Пожалійте, люди, карапуза Сашу* [1, с. 14]), **Рома** – від **Роман** (– *Подивися, – каже, – Ромо* [2, с. 20]), **Вова** – від **Володимир** (*Так ніхто не любить птицю, як синок мій Вова* [1, с. 29]), **Боря** – від **Борислав** (*Боря в батечка живе, Боря батьків хліб жує* [1, с. 75]), **Валера** – від **Валерій** (*І надряпав на капоті: Лора плюс Валера* [1, с. 25]). Такі номінації можуть стосуватися і дорослих людей (особливо жінок): **Клим** – від **Климент** (*Восени дружина й Клим узяли лопати* [1, с. 139]), **Маруся** – від **Марія** (*Є у мене наречена. Звуть її Маруся* [1, с. 36]), **Христя** – від **Христина** (*Запитала якось Христю знайома вдова* [1, с. 230]), **Мотя** – від **Мотря**, **Таня** – від **Тетяна**, **Ната** – від **Наталія** тощо. У такий спосіб автор певним чином намагається показати характер стосунків між героями і своє ставлення до них.

Серед досліджених антропонімів варто виокремити групу так званих демінутивних (зменшувально-пестливих, однак така конотація не є обов'язковою, оскільки вона може трансформуватися й у пейоративну) імен із суфіксом **-к-**: **Генка**, **Глашка**, **Женька**, **Лукерка**, **Любка**, **Люська**, **Мелашка**, **Одарка**, **Оксанка**, **Онисько**, **Оришка**, **Палажка**, **Параска**, **Раєчка**, **Сашка**, **Томулька**, **Хомка**, **Яшка**. Значення й експресивна

характеристика антропонімів такого типу варіюється залежно від контексту. У ситуації близьких та сімейних стосунків вони можуть мати ласкаве значення (*Сам годує і відводить в дитсадок Оксанку* [1, с. 31]; *Я ж, браток, свою Томульку взяв за ручку зранку* [1, с. 80]). Деякі форми в певних ситуаціях набувають комічного характеру (*Обнімала Яшку у саду Палажка. Доки не з'явилась отакунька Сашика* [1, с. 55]), а в окремих випадках проявляється тенденція і до нейтралізації (*Лежить Женька на дивані, дивиться картину* [1, с. 108]; *На крутому повороті, де живе Параска, відірвалася від машини з гуркотом коляска* [1, с. 219]). За допомогою неофіційних форм іменування Павло Глазовий надає своїм гуморескам емоційного звучання, що увиразнює зміст його творів.

Також автор уміло використовує паралельні форми особових імен, як повних, на зразок: *Панас* і *Опанас* – по 5 фіксацій (*– Дістав я, – хвалиться Опанас, – Такий чудесний унітаз!* [1, с. 145]; *У машину перший раз сів старенький дід Панас* [1, с. 162]), так і повної та усіченої, наприклад: *Іван* – *Ваня* (*– У синочка Вані ми помітили сьогодні музикальні дані* [1, с. 142]). Здрібніло-пестливий варіант антропоніма представлений у мовленні матері до дитини; але останні практично завжди конотують образ простого кумедного персонажа. Серед інших антроповаріантів можна назвати такі, як *Гриць* (5) і *Грицько* (3); *Тимоха* і *Тимошка* (3); *Сава* (4) і *Савка* (2); *Федір*, *Федос* і *Федько* (2); *Яків* та *Яшко*; *Микола* і *Миколка*; *Кузьма* і *Кузя*; *Лариса*, *Лора*; *Маргарита*, *Рита*; *Варвара*, *Варка*. Проте в деяких випадках П. Глазовий відмовляється від повної форми імені і віддає перевагу її варіантам. Зокрема, митець не вживає імені *Георгій*, а подає його варіант *Жора* – 9 фіксацій (*Глядь: сидить сусідський Жора – більше метра у плечах* [1, с. 105]), *Жоржик*, *Жорочка* (*– Ану, Жорочко, сідай, на роялі духу дай!* [1, с. 41]), які є характерними для розмовно-побутового спілкування між героями гуморесок. Така сама ситуація і з антроповаріантами *Омелько* (3) і *Омелечко* замість *Омелян*; *Льовка* і *Льова* замість *Лев*; *Аркаша* і *Аркашка* (від *Аркадій*); *Кеті* (іноземний варіант) і *Катря* (від *Катерина*); замість *Галини* вживаються форми *Галя* і *Галочка*; замість *Євдокія* – *Дуся*, *Дуська* і *Явдоха*; ім'я *Анастасія* подається як *Ася* і *Настя*. Семантика вказаних номінацій проявляється у спаданні чи наростанні пестливості та згрубілості, що можна помітити і без контексту.

У гуморесках також фіксуються нечисленні запозичені власні особові назви, які почали вкраплюватися в українську мову із західноєвропейських після 1917 року, адже тоді було ліквідовано церковний список і введено свободу вибору імені: *Ада*, *Аїда*, *Арнольд*, *Боб*, *Едик*, *Едуардик*, *Елеонора*, *Ельвіра*, *Жанна*, *Жаннета*, *Марат*, *Матильда*, *Тед* тощо (*Розлучилася з Арнольдом, Льовкою й Пилипом, тепер Кузя умирає, заразившись грипом* [1, с. 112]; *Матір звуть*

*Елеонора, а батечка – Савка* [1, с. 30]; *Оженився стильний Боба, взяв дівульку Жанну* [1, с. 76]). Такі антропоніми П. Глазовий використовує із сатиричною метою для зображення сучасного йому антропонімікону, адже така картина певною мірою є типовою на сьогодні, причому автор часто такі номінації подає з використанням гумору, наповнюючи відповідно і семантику онімів (– *Про яку то ти Матильду згадував у сні?* [1, с. 104]).

До гіпотетичних можна віднести окрему групу імен, які варто кваліфікувати як авторські okazіоналізми П. Глазового: *Беба, Боба* (2), *Гога, Ерхар, Капа, Муза, Сифрон, Тася, Харя* (*Розправивши гордо плечі, смалячи цигарку, водив Боба свою Бебу по алеях парку* [1, с. 53]; *Стала Капа від безділля схожою на бочку* [1, с. 65]; *А син її, любимий Гога, у витвірезнику риди* [1, с. 52]). Використання таких власних назв дозволяє створювати ефект, так би мовити, насмішкуватості і певною мірою зневажливості стосовно їхніх носіїв; водночас досягається і досить високий рівень комічності.

Характеризуючи антропоетоніми у гумористичних творах П. Глазового, ми звернули увагу на таку деталь, як додавання до імені пояснювального іменника при називанні героя, і тоді власна назва стає прикладкою, наприклад: *бабуся Федора, дід Вакула, внук Славка, робітниця Раєчка, слюсар Іван, дівулька Люська, кум Опанас, доня Маргарита, баламут Оверко, двірник Кіндрат* та багато інших (*Погуляти вийшла в сад робітниця Раєчка* [1, с. 59]; *Оженився стильний Боба, взяв дівульку Жанну* [1, с. 76]; *Баламут Оверко жениться вже вп'яте* [1, с. 113]; *Ой морока превелика дядькові Якиму!* [1, с. 177]). Такі формули номінації надають тексту більшого смислового навантаження і допомагають читачеві створювати у своїй уяві відповідний образ персонажа.

Менш чисельним у досліджених гуморесках є вживання таких видів антропонімів, як **прізвища**. Автор називає героїв своїх творів або тільки прізвищем (48 фіксацій), або поєднує прізвище з іменем (44 фіксації).

Щодо одночленних іменувань, то П. Глазовий наводить більшу частину прізвищ відомих радянських та іноземних діячів науки і мистецтва, якими він не іменує своїх персонажів, а подає їх у мовленні інших героїв. Зокрема, це такі радянські, російські й українські прізвища: *Ленін, Пушкін* (2), *Достоевський, Ломоносов, Горький, Мамін-Сибіряк, Глінка, Гоголь, Шевченко, Бернес* (2), *Есамбаєв, Магомаєв, Кобзон, Козак, Шамо*; німецькі: *Гегель, Шлегель, Шіллер, Гейне, Гете, Брамс, Бетховен, Штраус*; італійські: *Карузо, Фелліні, Паганіні, Россіні*; французькі: *Гуно, Бальзак* (2), *Рамо, Гюго* (наприклад: – *Яких знаєш списателів? – пита сина Ялисей. – Пушкін. – Далі. – Гоголь. – Далі. –*

*Горький, Мамін-Сибіряк* [1, с. 20]; – *Ти Россіні, ти Гуно...* – *Він талантів повен. Грає, як Бетховен.* – *Може вальса вишварити не гірше за Штраууса* [1, с. 41–42]). За допомогою такого прийому автор намагається показати розумові можливості героїв, створити певний образ розумного або неосвіченого персонажа.

Також Павло Глазовий наводить і досить оригінальні та цікаві оніми, які можна вважати okazіональними: *Тихонников-Хренников, Римський-Корсаковський, Огінський-Полонез* (де *Огінський* – це прізвище композитора, а *Полонез* – повільний польський танець), *Щедрін-Салтиковський* (*Щедрін* – російський композитор, *Салтиковський* – вигадане прізвище), *Сметана, Грибоєдов, Загорулька, Куперман, КаSTRUЛЯ, Калина, Тягнуодіяло* та ін. (*Попрошу тепер славетних композиторів назвать. – Щедрін-Салтиковський, Глінка, Ломоносов... – Тихонников-Хренников, Сметана, Бернес, Огінський-Полонез, Бальзак, Рамо, Козак, Шамо* [1, с. 43]). Поєднання таких антропонімів забезпечує ефект абсурду, нелогічності та продуктивного нерозуміння і водночас створює моменти комічного.

Серед двочлених іменувань (поєднання прізвища та імені) в гуморесках уже більшу частину становлять авторські новотвори (37 фіксацій), на відміну від номінацій відомих осіб (7 вживань). Ми виявили, що П. Глазовий вживає два різновиди антропоформул:

„прізвище та ім'я”: *Козолуп Мина, Тягнурядно Сава, Распутін Гришка, Бублик Петро, Куца Фенька* (Зібралися якось гості в *Козолупа Мину* [1, с. 10]; *Бери собі Куцу Феньку, розписуйся сміло* [1, с. 14]);

„ім'я та прізвище”: *Лев Толстой* (3), *Любов Орлова, Леонід Утьосов, Тарас Бульба, Робінзон Крузо; Гнат Підскака, Жора Кривоп'ятко, Петро Дерюга, Фока Недрімайло, Грицько Ворона, Матвій Гризун, Сидір Півторакожуха, Свирид Макітра, Пилип Добряка, Едуард Мурло, Жорж Бізе, Ельза Ковбаса, Елла Кукса, Алла Репана* та інші (*Що славетний Тарас Бульба в Києві з'явився* [1, с. 164]; *У Матвія Гризуна двір є і садиба* [1, с. 224]; *Ви знаєте мисливця Пилипа Добряка?* [1, с. 209]; *Подивилась фільм заморський Ельза Ковбаса* [1, с. 197]; *А ось я живу на світі, скромний Гнат Вареник* [1, с. 23]; *Зайшов студент до сусіда Якова Підкови* [1, с. 35]).

Як бачимо, автор віддавав перевагу другій антропоформулі. При цьому кожна власна назва несе вагоме смислове навантаження. Деякі найменування вживаються із негативною семантикою (*Алла Репана, Елла Кукса, Едуард Мурло, Лаврентій Чмур* тощо) для підкреслення зневажливого ставлення до персонажа з боку інших героїв; інші – з позитивною (*Фока Недрімайло, Сидір Півторакожуха, Пилип Добряка*) для створення комічного образу; а інколи вони виражають нейтральну конотацію (*Свирид Макітра, Сидор Куця, Бублик Петро, Гнат Вареник*

та інші) для зображення звичайних стосунків між дійовими особами. Водночас простежується негативне ставлення гумориста до тенденції давати дітям запозичені імена, які неможливо поєднати з українськими прізвищами: *Едуард Мурло*, *Ельза Ковбаса* та ін.

Невелику групу серед антропонімів становлять прізвиська – додаткові неофіційні імена, дані людям відповідно до їх характерних рис, обставин життя, яких-небудь аналогій, походження та інших мотивів [див.: 4, с. 111]. Сюди належать: *Дворжак* і *Жерар* (від імені *Жора*) зі значенням схвалення, возвеличення (*Ти не Жоржик – Справжній Дворжак!* [1, с. 41]), *Відважний* (*Мав колись гуляка Льовка прізвисько Відважний* [1, с. 52]) та *Данилиха* (*Данилиха на дивані йому постелила* [1, с. 104]), яке утворене за іменем чоловіка.

Серед вітопоетонімів зустрічаються в гуморесках і **міфопоетоніми** – власні назви міфічних об'єктів, зокрема **релігіопоетоніми** – оніми, засвідчені в релігійних ученнях, серед яких знаходять своє місце **християнопоетоніми** [5, с. 227, 229]. До них ми віднесли такі пропріальні одиниці, як *Христосик* (*Піп подумав, що слова ті вимовив Христосик* [1, с. 227]), *Марія* (*Зараз я про це питаю пресвяту Марію* [1, с. 227]), *Авраам*, *Ісаак*, *Ісав* (*У неділю в церкві божій читав отець Сава: – Авраам родив Ісаака, Ісаак – Ісава* [1, с. 225]). Ми бачимо, що ці найменування несуть смислове релігійне навантаження, символізують образи святих, адже дії, які зображує автор у гуморесках, відбуваються в церкві.

Також Павло Глазовий використовує **антикополітеопоетоніми** (підвид релігіопоетонімів) – власні назви богів античного пантеону [5, с. 228], які ми можемо кваліфікувати як нереальні (чи гіпотетичні) іменування: *Афіна* (*Всі пустились рятуватись, лиш один стоїть як стій та молитви шле Афіні* [1, с. 246]), *Гермес* – 2 вжитки (*Між олімпійськими богами наймарнославніший Гермес* [1, с. 241]), *Зевс* (*– Почім скульптури продаєш ти? ... Скажи, за Зевса скільки просиш?* [1, с. 241]), *Гера* (*– За Геру скільки просиш?* [1, с. 241]). У цьому випадку пропріальні одиниці символізують образи богів, уже відомих з античної міфології, тому особливого конотативного значення вони не мають, а виконують номінативну функцію.

Характерною особливістю гуморесок Павла Глазового є дуже малий відсоток **зоопоетонімів** – кличок тварин. Передусім фіксуються **кінопоетоніми** – клички собак: *Сільва*, *Бобик*, *Тузик*, *Муму* (*Взяв собаку на блискучий ланцюжок: – Підем, Сільво, прогуляємось часок* [1, с. 260]; *Наче давлять Бобика, наче туплять Тузика* [1, с. 190]; *– Будем жити, як німий з Муму* [1, с. 56]), а також **міфозоопоетоніми** – клички міфічних тварин (*Потовкли мого Пегаса, так що ледве шкандиба* [1, с. 240]). Тут *Пегас* уособлює творчу думку автора, його мову, і митець навіть використовує форму множини (*Не Пегасики крилаті*) як засіб іронії.

Таким чином, серед гуморесок Павла Глазового, які увійшли до його збірки „Сміхологія: книга для всіх, кому любий сміх”, серед 560 фіксацій 337 різних власних назв домінують вітопоетоніми, яких 81,7 % (для порівняння: топопоетонімів – 8,7 %, прагмапоетонімів – 5,9 %, ідеопоетонімів – 2 %, ергопоетонімів – 1 % і космопоетонімів – 0,7 %).

Центральне місце серед вітопоетонімів у гуморесках П. Глазового належить антропоетонімам, зокрема особовим іменам, які представлені як у повній, так і у зменшеній формах із різним смисловим навантаженням. Менше своїх героїв автор називає на прізвище чи одночасно на ім'я та прізвище, але вони також мають вагоме конотативне значення для розуміння образу персонажа. Епізодично гуморист використовує для створення кумедних моментів прізвиська, міфопоетоніми та зоопоетоніми.

Власні назви в гумористичних творах П. Глазового репрезентують індивідуальний неповторний стиль поета-гумориста, виступають яскравими та активними показниками специфіки його „онімного письма”, створюють барвистий онімний простір творів. Проведений аналіз доводить, що вживання тих чи інших власних назв передусім залежить від змісту та тематики кожної гуморески автора, що й зумовлює функціонування певної онімної лексики. Вивчення стилістично-виражальних можливостей інших класів поетонімів і є нашим завданням на перспективу.

### **Список використаної літератури**

1. Глазовий П. П. Сміхологія: книга для всіх, кому любий сміх / Павло Глазовий. – 2-е вид., доп. – К. : Дніпро, 1989. – 575 с.
2. Мельник М. Р. Вивчення власних назв в українській художній літературі / М. Р. Мельник // Наша школа. – 1998. – № 3 – С. 50–52.
3. Михайлов В. Н. Лингвистический анализ ономастической лексики в художественной речи : учебное пособие / В. Н. Михайлов. – Симферополь : СГУ, 1981. – 28 с.
4. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / Н. В. Подольская. – М. : Наука, 1988. – 192 с.
5. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія / М. М. Торчинський. – Хмельницький : Авіст, 2008. – 548 с.

### **Анотація**

У статті описано структуру власних назв живих істот, зафіксованих у збірці гуморесок Павла Глазового „Сміхологія: книга для всіх, кому любий сміх”. Основна увага звернена на стилістично-виражальні особливості онімів як засобів гумору та сатири.

**Ключові слова:** вітопоетонім, особове ім'я, прізвище, стилістично-виражальні можливості, гумор і сатира.



### Аннотация

В статье описана структура названий одушевленных существ, зафиксированных в сборнике юморесок Павла Глазого „Смехология: книга для всех, кому дорог смех”. Основное внимание обращено на стилистически-выразительные особенности онимов как средств юмора и сатиры.

*Ключевые слова:* *витопозтоним, личное имя, фамилия, стилистически-выразительные особенности, юмор и сатира.*

### Summary

The structure of the names own of living creatures, fixed in collection of humoresques of Pavlo Glazovi „Smikhologiya is described in the article: book for all, to whom dear laughter”. Basic attention is an appeal on stylistically expressive taken away a feature as facilities of humour and satire.

*Key words:* *vitopoeponym, personal name, last name, stylistical-expressive possibilities, humour and satire.*

УДК [82-1+801]”20”

Вялікова О. О.

### ПУНКТУАЦІЯ У СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕТИЦІ

Постмодерністська поетика тяжіє до візуалізації тексту та частотного вживання графічних засобів. За словами С. Павличко, у постмодерністській поетиці увага і смислове навантаження переносяться з лексичної складової до графічної, апелюючи до зорового сприйняття та нестандартного звучання [15, с. 456]. У своїй монографії „Графіка сучасної російської поезії” Д. О. Суховей аналізує сучасні графічні засоби поетичного мовлення та наглядно показує тісний зв’язок між графічною презентацією тексту та його смислом. Графічні засоби художнього тексту з позицій свого прагматичного та стилістичного призначення детально схарактеризовано у роботі В. І. Чепурних, де серед інших прагматичних функцій цього феномену автор називає привернення уваги адресата, виділення комунікативно-вагомих елементів мовлення, уточнення тематичного членування висловлювання, композиційне членування тексту і компресію інформації, а серед стилістичних – передачу функціонально-стильової, емоціонально-експресивної, емоційно-оцінювальної та естетичної видів інформації [див.: 20, с. 124–132].

*Пунктуація* – це система графічних неалфавітних знаків (розділових знаків), що утворюють разом із графікою та орфографією основні засоби письмової мови; її головне призначення – членування і графічна організація письмового (друкованого) тексту. Під пунктуацією